

Delårsrapport för Österåkers kommun 2024-01-01 – 2024-08-31

Innehållsförteckning

I	Förenklad förvaltningsberättelse	3
1.1	Händelser av väsentlig betydelse	3
1.2	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	3
1.3	God ekonomisk hushållning.....	5
1.4	Kommunens periodutfall samt prognos	7
1.5	Balanskravsresultat	9
1.6	Koncernen	9
2	Resultaträkning.....	12
3	Balansräkning	13
4	Noter.....	15
5	Driftredovisning	18
6	Investeringsredovisning	21
7	Nämndernas korta verksamhetsberättelser	24
7.1	Kommunfullmäktige	24
7.2	Kommunstyrelsen	25
7.3	Socialnämnden	27
7.4	Vård- och omsorgsnämnden	29
7.5	Byggnadsnämnden	30
7.6	Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	32
7.7	Kultur- och fritidsnämnden	33
7.8	Utbildningsnämnden	35
7.9	Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.....	37
7.10	Överförmyndarnämnden	39
8	Armada fastighets AB (koncernen).....	40
9	Roslagsvatten (koncernen)	41
10	Kommunalförbundet Norrvatten.....	42

I Förenklad förvaltningsberättelse

I.1 Händelser av väsentlig betydelse

I samband med omorganisationen under 2023 och rapporteringen till KPA blev en del personer felaktigt inaktiva i KPA:s system. KPA:s system tolkade kommunens fil som att en del personer i omorganisationen slutat, vilket inte var fallet. Detta ledde till att kommunen fick felaktiga prognoser i budgetarbetet, vilket medför att pensionskostnaderna prognostiseras till 33 mnkr högre än budgeterat. Felet åtgärdades under december i samband med inrapporteringen till årsskiftet. Anställdas avsättningar till pensioner har inte påverkats.

Kommunen har under året ingått ett avtal med Kommunalförbundet Norrvatten om ett ägarlån. Ett första lån kommer betalas ut 1 oktober 2024.

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnningen för kommuner. Utredningen har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Den 2 juli överlämnade utjämningskommittén sitt betänkande. Förslaget är ute på remissrunda, går det igenom kommer det bli aktuellt från verksamhetsår 2026.

I.2 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I.2.1 Kommunfullmäktiges övergripande mål

Bedömningen om måluppfyllelse för respektive övergripande mål utgår från nämndernas prognos för helåret. För flera resultatindikatorer saknas dock utfall för 2024. Mätpunkter är oftast på helår eller utgår från offentlig statistik eller externa undersökningar som kommer senare under året. För indikatorer på detaljnivå se Bilaga 1.

Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet

Kommunens verksamheter ska präglas av hög kvalitet. Verksamheterna strävar efter att ständigt utvecklas för att möta invånarnas, brukarnas och besökarnas förväntningar och behov. Strategin för verksamhetsutveckling lägger grunden för arbetet med delaktighet, kundfokuserat arbetssätt och ständiga förbättringar i hela organisationen. Kommunens kärnverksamheter är särskilt i fokus under målet. Åtta av åtta nämnder prognostiserar att de kommer uppfylla målet för 2024. Bedömningen är att målet för kommunen som helhet kommer att uppfyllas under 2024.

Österåker har en robust och effektiv ekonomi

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet. Under målet är därför fokus för organisationen att använda de gemensamma resurserna på ett klokt och effektivt sätt som säkrar både kvaliteten i den befintliga verksamheten och driver den utveckling som behövs för att kunna säkra den framtida kvaliteten.

Den ekonomiska planeringen är långsiktig och bidrar till en fortsatt robusthet i kommunens ekonomi, vilket ger förutsättningar för att kunna möta både oförutsedda konjunktursvängningar och framtida demografiska utmaningar.

Sex av åtta nämnder prognostiserar att de kommer uppnå målet för 2024.

Utbildningsnämnden prognostiserar att de delvis kommer att uppnå målet, vilket kan härledas till ett underskott inom egen regi. Byggnadsnämnden prognostiserar att de inte uppnår målet under 2024, vilket härleds till underskott på kostnadssidan.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet kommer att uppfyllas under 2024.

Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här

Invånare, besökare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Arbetet under målet strävar mot ett tryggare Österåker och arbetet präglas av trygghetsskapande åtgärder och långsiktiga, främjande insatser som skapar en trygghet genom hela livet. Trygghetsfrågorna spänner över både kommunens verksamheter och över det offentliga rummet.

Åtta av åtta nämnder prognostiserar att de kommer uppfylla målet för 2024.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet kommer att uppfyllas under 2024.

Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid

Österåker är en kommun som växer och tillväxten ska ske på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Österåker ska ha ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet. Under målet ryms både ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet och program för dessa tre områden lägger grunden för arbetet.

Sju av åtta nämnder prognostiserar att de kommer uppnå målet för 2024. Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar att de delvis kommer att nå målet, då nämnden inte uppfyller målnivån gällande antalet ärenden som avser förorenade områden.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet kommer att uppfyllas under 2024.

1.3 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunen använder de gemensamma resurserna varsamt och att kommunens invånare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel. Utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras minst samma servicenivå som dagens kommuninvånare.

Det innebär att kommunen bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar och demografiska förändringar. De kommunövergripande målen och de finansiella målen under avsnitt 1.2.1 och 1.3.1 säkerställer att detta uppfylls för Österåkers kommun. Den samlade bedömningen är att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

I avsnittet för God ekonomisk hushållning och dess underrubriker framgår att kommunen upprätthåller och prognostiserar för ett positivt resultat och balanskravsresultat.

Kommunen har avsatt kapital i en resultatutjämningsreserv (RUR), vilken inte beräknas användas. Under avsnittet för finansiella mål bedöms målen för kommunens ekonomiska ställning vara uppfyllda med marginal, det vill säga en positiv utveckling och prognos för soliditeten, självfinansierade anslagsfinansierade investeringar och ett resultat för mandatperioden i enlighet med kommunens Långsiktiga ekonomiska planering (LEP). Även de fyra övergripande målen för kommunens verksamhet bedöms uppfyllas för året.

1.3.1 Finansiella mål

Följande mål är beslutade i samband med budget 2024

Kommunens soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt) ska öka över tid.

Målet mäts genom att titta på utvecklingen av kommunens soliditet i ett tioårsperspektiv. Bedömningen är att målet kommer att uppfyllas då soliditeten har ökat både i ett långsiktigt och kortsiktigt perspektiv. Från 2023 har soliditeten ökat från 32,9 procent till 34,1 procent 2024.

Kommunens resultat ska, som andel av skatter och bidrag, minst vara 1 procent för budgetåret och 2 procent för mandatperioden.

Bedömningen är att målet kommer att uppfyllas då kommunens resultat var 8,1 procent 2023 av skatter och bidrag, och prognosen är att det blir 2,3 procent för 2024. Sett över mandatperioden är prognosen 3,6 procent.

Mandatperiodens anslagsfinansierade investeringar ska vara självfinansierad.

Bedömningen är att målet kommer att uppfyllas för mandatperioden. För delåret nås målet, då anslagsfinansierade investeringar för 2023 och utfallet per augusti 2024 om 125 mnkr ryms inom årens resultat och avskrivningar om 488 mnkr. Prognosen för mandatperioden är en självfinansieringsgrad av anslagsfinansierade investeringar på omkring 250 procent.

Nettokostnadsutveckling per invånare ska inte överskrida 3 procent i snitt under mandatperioden.

Bedömningen är att målet kan bli svårt att nå för mandatperioden då inflationen har påverkat kostnadsutvecklingen 2023 och 2024. Målet påverkas också av en högre volymtillväxt inom äldreården än budgeterat samtidigt som befolkningsutvecklingen inte ökar i takt med tidigare prognoser (se kommunens långsiktiga ekonomiska planering (LEP)). Prognosutfallet för 2023 och 2024 är 4,8 procent. Antagandet är att den avtagande kostnadsutvecklingen 2025 och 2026 kommer att leda till ett utfall om 3,3 procent för mandatperioden.

I.4 Kommunens periodutfall samt prognos

Periodens resultat

Kommunen redovisar ett resultat för perioden om 119 mnkr. Jämfört med periodens budget innebär det en avvikelse om 88 mnkr. Det balanskravsjusterade resultatet (det vill säga exklusive reavinster på såld mark och marknadsvärdesförändring av placerade medel) uppgår till 68 mnkr, vilket är en avvikelse mot periodens budget med 36 mnkr.

Liksom tidigare års delårsbokslut har förändring av semesterlöneskuld medtagits i resultatet per augusti, vilket påverkar periodens resultat med 46 mnkr lägre kostnader jämfört med budget. I årsprognosen utjämnas resultatet för detta. För vidare förklaring se Not 1.

Nämndernas utfall är 5 mnkr högre jämfört med periodens budget. Helårsprognosen för nämnderna är 30 mnkr högre än budget. Avvikelsen beror främst på högre volymer inom särskilt boende (SÄBO) än budgeterat, men även på strukturella utmaningar inom grundskolan. Mer information om nämndernas utfall för perioden och helårsprognoser framgår av de korta verksamhetsberättelserna från avsnitt 12 och framåt, samt nämndernas långa verksamhetsberättelser som behandlas av respektive nämnd.

Skatteintäkterna, inklusive utjämnningssystem, statsbidrag och fastighetsavgifter visar per augusti en avvikelse jämfört med budget om 25 mnkr. Ökningen består av ett större bidrag i inkomstutjämnningen än budgeterat, men utvecklingen är framför allt drivet av en starkare arbetsmarknad och lönesumma under första halvåret 2024 än beräknat i budget. Detta ger en prognosavvikelse om 26 mnkr.

Pensionskostnader

Pensionskostnader prognostiseras till cirka 130 mnkr, vilket är 33 mnkr över budget. I samband med omorganisationen under 2023 och rapporteringen till KPA blev en del personer felaktigt inaktiva i KPA:s system. KPA:s system tolkade kommunens fil som att en del personer i omorganisationen slutat, vilket inte var fallet. Detta ledde till att kommunen hade felaktiga prognoser i budgetarbetet. Felet åtgärdades under december i samband med inrapporteringen till årsskiftet.

Löneenheten och ekonomiavdelningen har tillsammans med KPA säkerställt att de siffror kommunen arbetar med nu är pålitliga. Avvikelsen beror även på att pensionsmyndigheten under hösten 2023 fastställde inkomstbasbeloppet (IBB) till 76 200 kr, en ökning med 2,6 procent i stället för prognostiserade 4,2 procent. Skillnaden innebär att fler personer antas tjäna mer än 7,5 IBB och därmed har ett högre pensionsintjänande. En mindre del av ökningen avser nytillkomna individer.

Räntor

Finansiella intäkter och kostnader redovisar för perioden ett nettoöverskott om 65 mnkr över budget. Den höga styrräntan, tillsammans med god likviditet, ger fortsatt effekt på kommunens likvidkonto i banken. Per augusti uppgick räntan till 3,15 procent. Detta föranleder en prognostiserad ränteintäkt för kommunen om cirka 5 mnkr, det vill säga 3 mnkr mer än budget.

Förvaltning av kapital

Förvaltningen, tillsammans med Söderberg och Partners, ser löpande över exponeringen i kommunens portföljer för placerade medel. I samband med att köp och försäljning av värdepapper har genomförts under året har finansiella intäkter och kostnader realiserats och påverkar prognosen med 14,7 mnkr.

Förändringen av marknadsvärdet i kommunens portföljer med värdepapper bokförs löpande. För perioden uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesförändringen till 51 mnkr (netto).

Övrigt

I kommunens fastställda budget för 2024 uppgår det budgeterade resultatet till 40 mnkr. Sammantaget leder ovan till ett prognostiserat resultat om 66 mnkr. Efter balanskravsjustering uppgår det prognostiserade resultatet till 15 mnkr, en avvikelse mot budget om -25 mnkr.

Kommunens budget för 2024 är inte upprättad på koncernnivå. Mer information om koncernbolagens utfall och prognos framgår under avsnitt 1.7 Koncernen. I kommunens periodresultat om 119 mnkr ingår koncerninterna intäkter med 3,0 mnkr. Koncerninterna kostnader uppgår till 135 mnkr, där majoriteten är hyreskostnader samt finansiella intäkter med 8 mnkr.

1.5 Balanskravsresultat

Delårsrapporten ska innehålla en bedömning om årets resultat efter balanskravsjusteringar, det så kallade balanskravsresultatet (11 kap. 10 § LKBR). Genom balanskravet kompletteras bestämmelsen om god ekonomisk hushållning med en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet att budgetera och redovisa. Det innebär att i det balanskravsjusterade resultatet har effekten av orealiserade vinster och förluster i värdepapper samt realisations- vinster/förluster exkluderat. Är balanskravsresultatet positivt har kravet på en ekonomi i balans uppfyllts. Kommunen prognostiserar ett positivt balanskravsresultat om 15 mnkr, se avsnitt 5.2 driftredovisning.

1.6 Koncernen

Roslagsvattenkoncernen

Roslagsvatten visar ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 0,6 mnkr, vilket är 4 mnkr högre än budgeterat resultat för perioden.

Avvikelsen beror framför allt på att avskrivningstiden för ledningsnät förlängts från 50 år till 75 år från 1 januari 2024, vilket resulterar i 13 mnkr lägre avskrivningskostnader för perioden än budget.

Intäkterna är 16 mnkr lägre än budgeterat, vilket framför allt beror på lägre intäkter från anläggningsavgifter i Vallentuna och Ekerö på grund av förskjutningar i investeringsprojekt.

På grund av färre nya kunder än beräknat blev bruksintäkterna 8 mnkr lägre än budget och kostnaderna för inköp av vatten blev 2 mnkr lägre.

Räntekostnaderna är 2 mnkr lägre än periodbudget. Det beror på att lån inte tagits upp i den takt som planerats. Räntenivån är ungefär som budgeterat.

Prognostiserat resultat för helåret är ett underskott på 16 mnkr. Prognosen är framtagen under maj 2024. Ny prognos tas fram i september. Bolaget ser över sina omkostnader under resterande period för att minska resultatpåverkan. Av det prognostiserade resultatet skulle kommunen ha tagit in underskott motsvarande 7 mnkr i kommunkoncernresultatet då kommunen äger 43,9 procent av Roslagsvatten.

Armadakoncernen

Armada visar ett resultat om 27 mnkr för perioden, men en helårsprognos på 5,6 mnkr.

Omsättningen för perioden ligger över budget och härrör från Österåkers Stadsnät AB där det nya kommunikationsavtalet har slagit igenom på ett positivt sätt. Även hyreshöjningen i Armada Bostäder AB blev något högre än budgeterat.

Driftkostnaderna har på övergripande nivå ökat jämfört med föregående år, då det var en minskning jämfört med året innan. Fjärrvärmepriserna, elnätskostnaderna, samt taxor har ökat. Det har varit något fler skador på fastigheterna i år jämfört med föregående år. Detta ryms dock inom budget där det tagits höjd för ökade kostnadsnivåer.

Avskrivningarna är lägre än budget, vilket beror på att en stor nedskrivning av bostadsmodulerna för nyanlända gjordes i samband med årsbokslutet, vilket inte var känt när budgeten antogs.

Räntekostnaderna ligger för närvarande under budget, bland annat eftersom en omDisposition skett till räntederivat. Däremot är räntekostnaderna betydligt högre jämfört med augusti 2023, en ökning med 8 mnkr (19 procent). Räntekostnaderna kommer fortsätta öka under hösten då flera lån med låga räntor under 1 procent läggs om, även om de nya räntesatserna sannolikt inte kommer vara lika höga som det under hösten 2023 budgetades till.

Sedan augusti 2023 har koncernen amorterat 55 mnkr. Med en ränta på 4 procent ger detta en årsbesparing om 2,2 mnkr. Avsikten är att ytterligare amortera cirka 30 mnkr i samband med att lån skall omförhandlas under hösten.

Kommunalförbundet Norrvatten

Kommunalförbundet Norrvatten måste från och med 2024 inkluderas i de sammanställda räkenskaperna, vilket innebär att de numera ingår i den kommunala koncernen. Österåkers kommuns andel 2024 är 3,65 procent.

Norrvatten visar ett resultat på 5 mnkr för perioden. Budgeterat resultat för helåret är 0 mnkr, men prognosen visar ett underskott på 4 mnkr. Österåker Kommuns andel av det underskottet är 0,1 mnkr.

Jämfört med tidigare år är intäkterna för vattenavgifter högre på grund av genomförda avgiftshöjningar för 2024 enligt beslut i fullmäktige. Prognosen för aktiverat arbete är lägre än budget främst på grund av förskjutningar i projektet NFVP. Personalkostnader har en prognos över budget på grund av flera rekryteringar där personal startar sin anställning under andra halvan av året.

Inköp av tjänster och övriga verksamhetskostnader prognostiseras bli högre än budget. Orsaken är högre kostnader för licenser avseende styrsystem och företagsförsäkring samt höga kostnader för säkerhetskonsulter kopplat till krav i säkerhetsskyddslagen.

Finansiella intäkter avseende derivat ökar jämfört med föregående perioder beroende på ökad volym och högre räntenivåer. Finansiella kostnader ökar av samma orsaker. Helårsprognosen är ett utfall 3,6 mnkr under budget beroende på en gynnsammare ränteutveckling än bedömt vid budgetläggning hösten 2023.

Förbundet har under perioden fått en ny låneram beslutad av samtliga ägarkommuner. Den nya låneramen uppgår till 3 200 mnkr. Förbundet har också under perioden i samråd med ägarkommunerna beslutat om att införa ägarlån som ny möjlig finansieringskälla.

2 Resultaträkning

(mnkr)

KOMMUNEN

	N o t	Utfall jan-aug 2024	Utfall jan-aug 2023	Budget helår 2024	Prognos helår 2024
Verksamhetens intäkter		307,2	312,6	369,2	546
varav jämförelsestörande	3	-	4,4	-	-
Verksamhetens kostnader	4	-2 071,5	-1 948,2	-3 013,5	-3 261,3
varav jämförelsestörande		-	-	-	-
Avskrivningar		-55,9	-54,0	-84,9	-82,2
Verksamhetens nettokostnader		-1 820,3	-1 689,6	-2 729,2	-2 797,5
Skatteintäkter		1 678,9	1 627,5	2 490,6	2 506,6
Generella statsbidrag och utjämning	5	227,4	267,1	327	336,5
Verksamhetens resultat		86,1	205,0	88,4	45,6
Finansiella intäkter		85,1	49,6	13,5	89,7
Finansiella kostnader		-52,5	-37,0	-61,9	-69,1
Resultat efter finansiella poster		118,8	217,6	40,0	66,2
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat		118,8	217,6	40,0	66,2

3 Balansräkning

(mnkr)	KOMMUNEN	
	Not	
	2024-08-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	0,4	0,6
Materiella anläggningstillgångar		
- Mark, byggnader, tekniska anl.	1 409,6	1 394,1
- Finansiell leasing	203,5	230,2
- Maskiner och inventarier	16,2	17,1
- Övriga materiella anläggningstillgångar	155,3	145,8
Finansiella anläggningstillgångar		
- Värdepapper, aktier och andelar	212,1	175,5
- Bostadsrätter	7,4	7,4
- Långfristiga fordringar	4,8	4,8
Summa anläggningstillgångar	2 009,3	1 975,7
Omsättningstillgångar		
Förråd, lager & exploateringsfastigheter	73,9	73,9
Kortfristiga fordringar	311,4	373,0
Kortfristiga placeringar	971,5	940,2
Kassa och bank	246,4	98,5
Summa omsättningstillgångar	1 603,2	1 485,8
SUMMA TILLGÅNGAR	3 612,6	3 461,4

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Årets resultat	118,8	230,2
Resultatutjämningsreserv	225,3	225,3
Övrigt eget kapital	1 526,6	1 296,4
Summa eget kapital	1 870,6	1 751,9
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner	525,4	407,3
Övriga avsättningar	610,6	616,2
Summa avsättningar	1 136,0	1 023,5
Skulder		
Långfristiga skulder	251,7	272,8
Kortfristiga skulder	354,2	413,3
Summa skulder	605,9	686,0
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	3 612,6	3 461,4
Ansvarsförbindelser		
Pensionsförpliktelser	639,2	611,4
Borgensförbindelser	3 674,4	3 462,1

4 Noter

4.1 Not I Redovisningsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som givits ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR) med anledning av lagstiftningen.

I delårsrapporten har samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder använts som i den senaste årsredovisningen med följande undantag;

- Vid delårsbokslut genomförs ingen fysisk inventering av tillgångar på samma sätt som rutinen vid årsbokslut
- Balanskonton som används som genomgångskonton nollställs inte på samma sätt som vid årsbokslut
- Upplupna timlöner beräknas inte till delårsrapporten, enbart vid årsbokslut
- Avsättningar nuvärdesberäknas ej i delårsrapporten, enbart i årsbokslut.

Det har under perioden för delårsrapporten inte funnits några effekter avseende ändrade uppskattningar och bedömningar som har redovisats under tidigare räkenskapsår.

4.1.1 Cykliska effekter

Vid årsbokslut periodiseras timlöner. Uppbokningen från föregående årsbokslut ligger under året kvar, för att uppdateras nästkommande årsbokslut på så sätt blir det inte en skevhet i redovisningen under året.

Semesterlöneskulden påverkar periodutfallet som minskad kostnad med 45,9 mkr. Den justeras två gånger om året, vid delårsbokslut och helårsbokslut. Intjänandeåret och semesteråret är innevarande år därför blir effekten en kraftigt minskad kostnad i delåret, då personalen har tjänat in färre dagar än de tagit ut.

Vinterväghållningen påverkar inte periodutfallet eftersom de kostnadstunga månaderna november till april fördelar sig med 2/3 under delårsperioden och 1/3 under kvarvarande period, det vill säga samma relation som storleken på delårsperioden.

4.2 Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Årligen görs en bedömning för att avgöra vilka poster inom resultaträkningen som ska specificeras som jämförelsestörande intäkter eller jämförelsestörande kostnader i koncernen. Generellt gäller att beloppen ska vara så stora att de utgör en av förklaringarna till avvikelse mot budgeterat resultat. Försåld exploateringsmark, vinster och förluster vid avyttring av anläggningstillgångar, samt gatukostnadsersättningar, klassificeras alltid som jämförelsestörande.

4.3 Not 3-6

Not 3 Jämförelsestörande poster

(mnkr)	Kommunen	
	2024	2023
Jämförelsestörande intäkter		
Försäljning av fastighet	-	4,4
Summa jämförelsestörande intäkter	-	4,4
Jämförelsestörande kostnader		
Summa jämförelsestörande kostnader	-	-
Total resultateffekt	-	4,4

Not 4 Verksamhetens kostnader

(mnkr)	Kommunen	
	2024	2023
Personalkostnader exkl. pensionskostnader	737,8	709,1
Pensionskostnader	137,7	95,3
Lämnade bidrag	26,7	27,1
Köp av huvudverksamhet	891,6	851,2
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	151,3	140,8
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	126,5	124,5
varav skattekostnad	-	-
Jämförelsestörande kostnader	-	-
Summa verksamhetens kostnader	2 071,5	1 948,2

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning

(mnkr)	Kommunen	
	2024	2023
Inkomstutjämning	27,0	66,9
Kostnadsutjämning	38,5	57,4
Regleringsbidrag	100,6	76,4
LSS-utjämning	-24,5	-14,8
Generella statsbidrag - Tillfälligt stöd Ukraina	-	1,5
Övriga generella statsbidrag	2,6	-
Kommunal fastighetsavgift	83,1	79,8
Summa Generella statsbidrag och utjämning	227,4	267,1

Generella statsbidrag, erhållna men ej intäktsförda

(mnkr)	Kvar att intäktsföra	
	2024-08-31	
Utökad bemanning av sjuksköterskor - särskilda boenden		1,7
Bidrag till skolväsendet för att mildra effekter av inflationen		5,8
Summa Generella statsbidrag erhållna men ej intäktsförda		7,5

Not 6 Övriga materiella anläggningstillgångar

Posterna utgörs av pågående arbeten, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats. Dessa skrivs inte av ännu.

5 Driftredovisning

5.1 Driftredovisning

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att Kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till Kommunstyrelsen och till nämnderna för verksamhet. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheterna.

Verksamhetsplan och budget beslutas av Kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och Kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina respektive ansvarsområden. Driftredovisningen innehåller en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Driftredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Budget 2024, Verksamhetsplan 2025-2026 (KS2023/0186)*.

Driftredovisningen visar den löpande verksamhetens utfall gentemot budget. Den speglar också de ekonomiska relationerna mellan nämnder och verksamheter, driftredovisningen innehåller därför kommuninterna poster. Poster som inte finns i nämndernas driftredovisning är bland annat skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, samt finansiella intäkter och kostnader. Därtill hanteras personalkostnader och kapitalkostnader i driftredovisningen genom kalkylmässiga beräkningar.

Den kommunövergripande resultaträkningen innehåller däremot bara kommunexterna intäkter och kostnader.

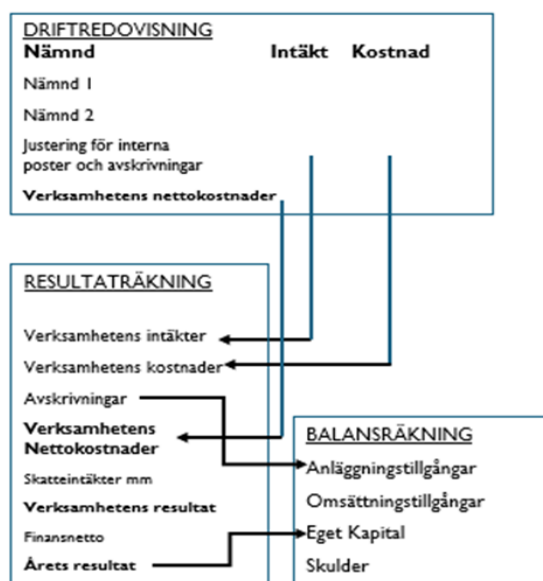
Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- Personalkostnader, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 42,75 procent av lönekostnaden.
- Kapitalkostnader, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 1 procent för år 2023.

Gemensam central administration, så kallade overhead (OH), fördelas ut på verksamheterna genom fastställda fördelningsnycklar. Exempel på fördelningsnyckel kan vara antal anställda, antal system med mera. Dessa kostnader är bland annat:

- Kommungemensamma ledningskostnader
- IT
- Löne- och ekonomiadministration
- Upphandling och inköpsadministration
- Centrala lokaler

Verksamheternas nettokostnader är i uppställningen, som avsnitt 5.2 visar, avläsbar i resultaträkningens "verksamhetens nettokostnader" med justering för generella statsbidrag om 2.6 mnkr som i resultaträkningen återfinns i posten Generella statsbidrag och utjämning.

5.2 Driftredovisning, nämndnivå inkl centrala poster

Belopp i mnkr	Period jan-aug			Helår 2024			2023
	Utfall	Budget	Avvikels e	Budget	Prognos	Avvikels e	Utfall
Kommunfullmäktige	-6,1	-6,9	0,8	-10,4	-9,9	0,5	-9,1
Överförmyndarnämnden	-3,9	-3,7	-0,3	-5,5	-6,0	-0,5	-5,9
Kommunstyrelsen	-172,6	-178,0	5,4	-270,1	-270,1	-	-236,9
Kultur- och fritidsnämnden	-83,8	-83,6	-0,2	-127,9	-127,9	-	-124,2
Utbildningsnämnden	-928,2	-928,0	-0,2	-1 388,8	-1 396,8	-8,0	-1 359,6
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-18,5	-19,7	1,2	-32,8	-32,8	-	-29,2
Vård- och omsorgsnämnden	-489,8	-480,4	-9,3	-720,7	-737,7	-17,0	-693,4
Socialnämnden	-73,1	-70,6	-2,5	-107,1	-111,1	-4,0	-98,6
Byggnadsnämnden	-5,9	-5,7	-0,2	-7,6	-8,6	-1,0	-9,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-5,4	-5,4	0,1	-9,0	-9,0	0,0	-8,6
Nämndernas nettokostnad	-1 787,2	-1 782,1	-5,1	-2 679,9	-2 709,9	-30,0	-2 574,9
Intern kapitalkostnad	21,6	22,0	-0,4	33,0	32,6	-0,4	13,3
Statsbidrag, maxtaxa mm	7,8	7,7	-	11,6	11,6	-	16,7
Exploateringsintäkter	-	3,3	-3,3	5,0	-	-5,0	15,0
Pensioner, regleringspost	-113,0	-64,7	-48,3	-97,0	-129,8	-32,8	-75,6
Lokaler	9,5	5,4	4,1	8,1	8,0	-0,1	2,6
Oförutsedd verksamhet	43,7	-6,7	50,4	-10,0	-10,0	-	-46,4
Verksamhetens nettokostnad	-1 817,6	-1 814,9	-2,7	-2 729,2	-2 797,5	-68,3	-2 649,3
Skatteintäkter	1 678,9	1 660,4	18,5	2 490,6	2 506,6	16,0	2 450,5
Uttjämningsystem mm	141,7	136,0	5,7	204,0	212,5	8,5	280,1
Fastighetsavgift	83,1	82,0	1,1	123,0	124,0	1,0	118,7
Finansiella intäkter	85,1	9,0	76,1	13,5	89,7	76,2	90,9
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-52,5	-41,3	-11,2	-61,9	-69,1	-7,2	-60,8
Årets resultat	118,8	31,2	87,6	40,0	66,2	26,2	230,2
Balanskravsjustering	-51,2	-	-51,2	-	-51,2	-51,2	-51,5
Balanskravsresultat	67,6	31,2	36,4	40,0	15,0	-25,0	178,7

6 Investeringsredovisning

6.1 Investeringsredovisning

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att Kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till Kommunstyrelsen och nämnderna för investeringar. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av investeringarna i verksamheterna.

Verksamhetsplan och budget beslutas av Kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och Kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina respektive ansvarsområden.

Investeringsredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts. Investeringsredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Budget 2024, Verksamhetsplan 2024-2026 (KS2023/0186)*.

Investeringar består av externa utgifter och intäkter samt timkostnader för egen personal enligt tidsredovisning. Förvaltningen belastas med en kapitalkostnad som består av avskrivning plus ränta. Räntan för 2024 är 2,3 procent.

Kommunen genomför dels anslagsfinansierade investeringar, dels investeringar inom exploateringsområden som bekostas av exploatör. I avsnitt 6.2 redovisas den anslagsfinansierade investeringsverksamheten per område och i avsnitt 6.3 redovisas den exploateringsfinansierade per projekt. Tillsammans utgör de periodens totala investeringar i investeringsredovisningen som uppgick till 80 mnkr (46 mnkr jan-aug 2023).

6.2 Anslagsfinansierad investeringsverksamhet

(mnkr)						
Nämnd	Investeringskategori	Helårs budget 2024	Helårs prognos 2024	Prognos-avvikelse mot budget	Utfall jan-aug 2024	Återstår av budget (%)
TU	Attraktiv offentlig plats & skärgård	-20,1	-15,4	4,7	-1,9	91%
TU	Stadsutveckling / Trafikplan	-3,2	-1,0	2,2	-	100%
TU	Reinvestering, gator och vägar	-51,8	-49,2	2,6	-18,3	65%
TU	Trafikåtgärder	-10,9	-9,7	1,2	-5,5	49%
TU	Gång och cykelvägar	-8,05	-8,2	-0,1	-4,7	42%
TU	Kultur och fritid	-4,85	-5,4	-0,6	-2,1	58%
TU	Miljöåtgärder	-3,0	-	3,0	-	99%
TU	Digitala kartor, ortofoto	-	-	-	-	-
TU	Övrigt	-0,1	-0,1	-	-0,2	-76%
	Summa totalt TU	-102,0	-89,0	13,0	-32,7	68%
KS	KS Ledning övrigt	-6,0	-6,0	-	-3,6	40%
	Totalt Österåkers Kommun	-108,0	-95,0	13,0	-36,3	66%
	Finansiell leasing - Fastigheter	-	-	-	-1,6	-
	Totalt Österåkers kommun inkl Finansiell leasing.	-108,0	-95,0	-13,0	-37,9	65%

Under perioden har nettoinvesteringar motsvarande 33 mnkr gjorts inom Tekniska utskottets del av Kommunstyrelsen. Prognosen visar på att nettoinvesteringsvolymen om cirka 89 mnkr kommer att nyttjas. En begäran kommer att göras om att flytta medel inom investeringskategorierna till förmån för de som har ökat behov av att genomföra investeringar (Skånstaparken, Trafiksäkerhetsåtgärder).

Område Attraktiv offentlig miljö & skärgård

Åtgärder i parker och lekplatser, reinvestering

Nettobudget för året är 5,0 mnkr. Två grusbollplaner planeras göras om till aktivitetsytor som inrymmer flera aktiviteter. Projektering av aktivitetsytorna utförs 2024 och genomförande sker 2025. Ny prognos för 2024 är 0,3 mnkr, vilket medför en avvikelse mot årets budget på 4,7 mnkr.

Område Stadsutveckling/Trafikplan

Kollektivtrafikåtgärder och infartsparkeringar

Nettobudget för året är 3,2 mnkr. Vissa planerade åtgärder senareläggs och i stället för att nyanlägga busshållsplatser i Täljöviken (Svinningevägen) så byggs befintliga busshållplatser om för att öka trafiksäkerheten. Ny prognos är 1,0 mnkr, vilket medför en avvikelse mot årets budget på 2,2 mnkr.

Område Miljöåtgärder

Miljöåtgärder

Nettobudget för året är 3,0 mnkr. På grund av försenade förhandlingar avseende arrendeavtal har inte miljöåtgärderna vid rasthagarna Skånsta genomförts. Åtgärderna föreslås genomföras inom investeringsram 2025. Ny prognos är 0,0 mnkr, vilket medför en avvikelse mot årets budget på 3,0 mnkr

6.3 Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet

Exploateringsprojekt (mnkr)	Utfall jan-aug 2024	Utfall helår 2023
HÅK Hagby Äng och Kulle	-10,0	-1,2
Tuna Hamn	-	-0,1
Täljöviken	0,1	-0,1
Fredsberg etapp 4	0,1	-0,2
Övrigt	0,8	-0,8
Totalt Exploatering	-9,0	-2,4
Övrigt *	-36,7	-50,9
Totalt Österåkers Kommun	-45,7	-53,3

* Posten avser insatt aktiekapital för bildandet av Österåker Stadshus AB och Österåkers Fastighets Holding AB samt aktieöverlåtelse av samtliga aktier i bolaget Österåkers Fastighetsbolag Sägvägen AB.

7 Nämndernas korta verksamhetsberättelser

7.1 Kommunfullmäktige

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-10,4
Budgetavvikelse jan-aug	0,8
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,5

Kommunfullmäktige redovisar per augusti ett resultat om +0,8 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen visar på en avvikelse mot budget om +0,5 mnkr.

7.1.1 Verksamhetsuppföljning

Kommunfullmäktige har under perioden genomfört fyra av totalt åtta sammanträden för helåret 2024. Partistöd för 2024 utbetalades i början av året till de partier som innehar mandat i Kommunfullmäktige och i övrigt i enlighet med antagna regler för lokalt partistöd och bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i fullmäktige.

Under perioden har en revisionsrapport - "Granskning av oegentligheter inom upphandling och inköp", inkommit till kommunen.

7.1.2 Framåtblick

Arbetet för formellt bildande av dotterbolag i koncernen Österåkers Stadshus AB, pågår.

En revidering av Kommunfullmäktiges arbetsordning i den nya mandatperioden fortgår.

I och med att kommunen växer, ökar invånarantal väntas beslut fattas om att utöka antal mandat i Kommunfullmäktige, från 51 till 61. Med anledning av detta kommer tekniken och den fysiska utformningen av fullmäktigesalen att ses över.

7.2 Kommunstyrelsen

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-270,1
Budgetavvikelse jan-aug	5,4
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0
Budgeterade investeringar helår	108,0
Budgetavvikelse jan-aug - investeringar	19,0
Prognostiserad budgetavvikelse helår - investeringar	19,0

Kommunstyrelsen redovisar per augusti ett resultat om +5,4 mnkr jämfört med periodbudgeten. Det fördelar sig med ett överskott om +12 mnkr för Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) och ett underskott om -6,6 mnkr för samhällsbyggnadsförvaltningens (SBF-KS) delar. Helårsprognosen avviker inte mot budget.

Både KSF och SBF-KS har haft högre intäkter på sammanlagt +19 mnkr för perioden än budgeterat. Avvikelsen kommer dels från fakturering av markhyror av engångskaraktär, dels som en effekt av en tidigare lagd fakturering vad avser ingångna planavtal kopplat till framtagande av detaljplaner. Även inbetalda bidrag som inte var budgeterade har bidragit till utfallet.

Kostnader uppvisar en avvikelse om -14 mnkr, som fördelar sig på en avvikelse om -19,7 mnkr för SBF-KS och en avvikelse om +5,7 mnkr för KSF. Avvikelsen för SBF-KS förklaras främst av kraftigt ökade kostnader inom samhällsbetalda resor och avvikelsen för KSF förklaras genom att redovisning av politiska förstärkningar kommer stötvis och gör det svårt att i förväg uppskatta när och till vilka belopp.

7.2.1 Verksamhetsuppföljning

Inom digitalisering och IT har fokus legat på att höja cybersäkerheten genom att identifiera mönster med hjälp av AI. En testmiljö för AI har tagits i bruk och gör tester inom flera områden. Antalet E-tjänster har utökats också där det förut bara fanns blanketter som ger nya förutsättningar att bygga digitala processer ut mot invånare.

Flertalet evenemang har arrangerats och kommunicerats under perioden, bland annat Funkisfestivalen, invigning av Hackstattrappan, invigning av kommunens nya reningsverk, samt Österåkers sju underverk och totalförsvarsdagen.

Flertalet inriktande styrdokument har antagits under perioden, bland annat *Kartläggning och lägesbild om kommuners ansvar för brottsförebyggande, Planeringsstrategin och Program för social hållbarhet och folkhälsa.*

Kommunen har under våren deltagit i SKR:s servicemätning. Resultatet visar att Österåker ligger över riksgenomsnittet på samtliga mätpunkter.

Under maj 2024 lanserades Målbarometern, ett projekt finansierat av Utvecklingsslussen, för att visualisera kommunens mål. I Målbarometern kan invånare och medarbetare ta del av hur det går för Österåker och hur kommunen arbetar för att nå sina mål.

Gällande exploatering har arbetet under delåret fokuserats på planering i anslutning till Åkersbergas centrala delar och i kollektivtrafikhärlägen, längs Roslagsbanans stationer västerut, i enlighet med inriktningen i översiktsplanen och kopplat till Sverigeförhandlingen. Bebyggelseutvecklingen prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-områden och service, med fokus på Roslagsbanans influensområde.

7.2.2 Framåtblick

Framåtblicken för Kommunstyrelsens förvaltning verksamheter kan sammanfattas i trefokusområden: hållbarhet, digitalisering/verksamhetsutveckling, samt trygghet och säkerhet.

Gällande hållbarhetsområdet är två program framtagna inom social och miljömässig hållbarhet. Ett program för ekonomisk hållbarhet kommer att tas fram under 2025. Andra områden som kommer att prioriteras framåt inom hållbarhetsområdet och som är av stor betydelse för kommunens utveckling är Mobility management, det vill säga främjandet av hållbara transporter, och klimatanpassning. Frågor rörande olika typer av skyfalls- och dagvattenproblem bedöms öka.

Att använda sig av digitaliseringens möjligheter för att utveckla verksamheten kommer vara en viktig framgångsfaktor för kommuner. Österåker har goda möjligheter att lyckas i detta då kunskapen och kompetensen i organisationen är god. Fokus framåt kommer att ligga på verksamhetsutveckling genom automatisering i syfte att höja invånarnas mervärde och effektivisera verksamheternas processer.

Utvecklingen av visualisering i exempelvis samhällsbyggnadsprocessen genom kommunens digitala tvilling kommer också att vara prioriterat framåt.

Välfärdsbrottsligheten har ökat i hela Sverige och det systematiska arbetet mot välfärdsbrottslighet kommer att utvecklas ännu mer i Österåker under 2024 och på längre sikt, bland annat till att i än större utsträckning omfatta hela kommunkoncernen. En handlingsplan om hur välfärdsbrott ska förebyggas och åtgärdas i kommunen ska utformas och ligga till grund för det fortsatta arbetet i hela kommunkoncernen.

7.3 Socialnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-107,1
Budgetavvikelse jan-aug	-2,5
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-4,0

Socialnämnden redovisar per augusti ett resultat om -2,5 mnkr jämfört med periodbudgeten. Budgetavvikelsen beror främst på fler placerade barn och unga i familjehem, vilket har genererat högre kostnader. Nämnden har även fler placeringar i skyddat boende.

En ny lag trädde i kraft 1 april där högre krav och tillstånd krävs från IVO på boendena, vilket även det har genererat högre kostnader. Avvikelsen för ekonomiskt bistånd beror dels på högre volymer än budgeterat, dels på att ersättningen höjts enligt riksnormen med 8,7 procent i stället för 2 procent som kommunen räknat upp ersättningen med i budget.

Helårsprognosen visar en avvikelse mot budget om -4 mnkr.

7.3.1 Verksamhetsuppföljning

I juni 2024 beslutade EU att massflyktsdirektivet ska förlängas. Beslutet innebär att de som kommit från Ukraina före 1 november 2022 får möjlighet att folkbokföra sig i Sverige. Ansvaret för dem som blivit folkbokförda går därmed över från Migrationsverket till kommunen.

En granskning av utredningstider inom barn och ungdomsvård genomfördes i början av 2024 på uppdrag av kommunrevisorerna.

Den 1 juli 2024 trädde ny schablonersättning till kommuner för initiala kostnader för mottagandet av utlänningar i kraft. Schablonersättning lämnas till en kommun för utlänningar som kommunen tar emot efter anvisning enligt bosättningsregelverket.

Arbetet med att skapa ett skolsocialt team har påbörjats och fyra nya familjestödjare började sitt uppdrag i augusti 2024.

Ett flertal lagändringar har skett under året som påverkar nämndens verksamheter:

- Lagändringar gällande skyddat boende och lag om placering av barn i skyddat boende trädde i kraft den 1 april 2024. Ändringen innebär bättre kvalitet för våldsutsatta och stärkta rättigheter för barn.
- Ändringar i LVU (1990:52) trädde i kraft den 1 juni 2024 avseende utvidgat utreseförbud för barn.
- Ny lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet, trädde i kraft den 1 juli 2024.

7.3.2 Framåtblick

En ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft 2026. Lagförslaget omfattar bland annat att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och vara lättillgänglig. Vidare ska socialtjänsten vara kunskaps- och vetenskapsbaserad och vila på beprövad erfarenhet. Det ska också vara möjligt att tillhandahålla insatser utan behovsprövning. Förvaltningen förbereder en omställning för att kunna möta lagkraven.

Regeringen vill införa ett bidragstak. Utredning ska presenteras den 1 december 2024. Syftet är att fler ska komma i arbete samt att motverka ohälsa och utanförskap.

I en lagrådsremiss föreslås lagändringar som syftar till att stärka skyddet för barn mot våld och andra kränkningar samt stärka tryggheten och stabiliteten för barn som är placerade i familjehem. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Förslaget kommer ha en marginell påverkan på kommunen.

I ett utkast till lagrådsremiss "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd" syftar förslagen till att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2024. Förslaget bedöms inte innebära några nya åtaganden för kommunen som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Flera remissinstanser för dock fram att förslagen kan riskera att vältra över kostnader från staten till kommunerna.

7.4 Vård- och omsorgsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-720,7
Budgetavvikelse jan-aug	-9,3
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-17,0

Vård- och omsorgsnämndens redovisar per augusti ett resultat om -9,3 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen visar på en avvikelse mot budget om -17 mnkr.

Avvikelsen beror främst på att 39 stycken nya placeringar i särskilt boende (SÄBO) beviljades under maj till augusti, vilket är en ovanligt stor ökning av platser på bara fyra månader. Vidare har nämnden givit ut högre ersättningar till egen regi för vissa individer på LSS-boende på grund av ökade omvårdnadsbehov. LSS i egen regi har trots detta ett underskott på LSS-boende och stöd- och serviceboende med anledning av högre personalkostnader än intäkter.

7.4.1 Verksamhetsuppföljning

Vård- och omsorgsnämnden har under perioden erbjudit hälsosamtal för alla över 80 år med syfte att förebygga ofrivillig ensamhet, fysiska besvär, psykisk ohälsa och förlorad känsla av sammanhang. Upprustning av träffpunkter har påbörjats under året och samarbetstalet med Väntjänsten har förlängts. Även fixartjänsten har återinförts.

En granskning av LSS-verksamheten har genomförts av EY på uppdrag av kommunledningen. Utvecklingspunkter som föreslogs i granskningen har lett till en handlingsplan som förvaltningen arbetar utefter för att ytterligare öka kvaliteten i verksamheten.

Ett särskilt skärgårdsbidrag har införts för verksamheter ute i skärgården. Anslag avser täcka ökade kostnader såsom som båttaxi, långa resvägar och andra ökade kostnader inom skärgården.

7.4.2 Framåtblick

Även om äldres hälsa har förbättrats de senaste åren kommer äldre personers behov av vård och omsorg öka markant de kommande åren. Samtidigt väntas konkurrensen om arbetskraften bli ännu tuffare. Ett långsiktigt förändringsarbete för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen pågår. Digitala verktyg som komplement till traditionella insatser och tekniska hjälpmedel är exempel på lösningar som kan underlätta vardagen och möjliggöra självständighet.

Slutbetänkandet ”Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)”, bereds nu i Regeringskansliet. Om det fattas beslut om en ny socialtjänstlag kommer det ha betydelse för nämndens arbete. I betänkandet föreslås bland annat att socialtjänsten

ska tydliggöra inriktningen mot förebyggande insatser och att kommunen ska få möjlighet att tillhandahålla insatser utan biståndsbeslut. Förslaget är att lagen ska träda i kraft 1 januari 2026. Förvaltningen förbereder en omställning för att kunna möta lagkraven.

Den 1 mars 2023 presenterades förslaget om statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans. Det statliga huvudmannaskapet ska träda i kraft den 1 januari 2026. Lagändringen innebär att kostnader för personlig assistans övergår till staten i sin helhet. Enligt förslaget ska kommunen kunna utföra personlig assistans även i fortsättningen.

7.5 Byggnadsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-7,6
Budgetavvikelse jan-aug	-0,2
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-1,0

Byggnadsnämnden redovisar per augusti ett resultat om -0,2 mnkr jämfört med periodbudgeten, som fördelar sig med +0,1 mnkr på intäktssidan -0,3 mnkr på kostnadssidan. Underskottet på kostnadssidan består framför allt av ökade licens- och supportkostnader om 0,5 mnkr. Dessa vägs upp av lägre personalkostnader än budgeterat.

Helårsprognosen visar på en avvikelse mot budget om -1,0 mnkr, vilket är en förbättring med +0,5 mnkr i jämförelse med tidigare lämnad helårsprognos. För att uppnå en budget i balans genomförs under året att antal åtgärder, se verksamhetsuppföljning.

7.5.1 Verksamhetsuppföljning

Antalet lovärenden (samt anmälanärenden) har minskat något under de första åtta månaderna. Det fortsatta arbetet med att hantera såväl äldre som nya tillsynsärenden har medfört att sanktionsavgifterna har minskat jämfört med 2023. Även avgiftsreducering har en fortsatt positiv trend där antalet ärenden som medför en avgiftsreducering minskat från åtta ärenden 2023 till tre ärenden 2024.

Mot bakgrund av en lägre prognos än budget 2023, och ett förväntat underskott 2024, beslutade nämnden hösten 2023 att ta fram en åtgärdsplan i enlighet med nedan.

- Ta fram förslag/beräkningar på vilken resultatpåverkan förändringar i plan- och bygglovtaxans justeringsfaktorer skulle ge.
- Ta fram en kompetensförsörjningsplan som ska innefatta nuläge och analys av framtida budget, behov, kompetenser och pensionsavgångar. Som en del i kompetensförsörjningsplanen uppdras till förvaltningen att ta in offert och underlag för extern hjälp och analys av arbetsprocesser och tidsåtgång etcetera.
- Det framtida arbetet prioritera fortsatt digitalisering av delar av bygglovsprocessen, för att öka värdet för kommuninvånarna.

7.5.2 Framåtblick

Bygglovsverksamheten är föremål för tämligen frekventa regel- och praxisförändringar, vilket ställer höga krav på kontinuerlig inlärninng samt anpassningar till nya förutsättningar. Omfattande regelförändringar är aviserade att ske vid halvårsskiftet 2025.

De möjligheter som en fortsatt digitalisering av handlägningsprocessen ger, kommer att generera ökad kundnytta och effektivisering i arbetet. I nuläget är bedömningen att inom ett medellångt perspektiv, kommer få bedömningsuppgifter att kunna hanteras i en automatiseringsprocess (AI). Bedömningarna är ofta kvalificerade och tolkningsberoende, med många parametrar att beakta.

I och med Sverigeförhandlingen, och att det framöver kommer att vara aktuellt med ett flertal större byggnadsprojekt i kommunen, ser nämnden över den kompetens som behövs för att kunna ha beredskap och handlingskapacitet för den förväntade utvecklingen av Österåker.

7.6 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-9,0
Budgetavvikelse jan-aug	0,1
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +0,1 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen visar ingen avvikelse mot budget.

7.6.1 Verksamhetsuppföljning

Tillsynen av marinor och varv har inneburit uppföljning av Miljö- och hälsoskyddsnämndens tidigare beslut om utredningar, åtgärdsplaner och egenkontroll. Nya beslut om förelägganden på ytterligare marinor och varv planeras under hösten, men kan komma att behöva skjutas fram till 2025.

Det nationella tillsynsprojektet för tillsyn av bilverkstäder och fordonstvättar har påbörjats och kommer att fortsätta under hösten. Det finns ett stort antal verksamheter i kommunen vilket innebär att det finnas behov av att fortsätta tillsynen även 2025.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i år planerat att genomföra 174 planerade livsmedelskontroller senast till den sista september. Kvar att kontrollera är några verksamheter som enligt nya riskklassningssystemet ska få mer än en kontroll per år, samt några nyregistrerade verksamheter som ska få sin första kontroll inom två till tre veckor från registreringen.

Till och med sista augusti har 23 beslut om serveringstillstånd fattats varav två är bolagsförändring, två är stadigvarande tillstånd, 13 är tillfälligt tillstånd och sex är återkallelse av serveringstillstånd.

Inom livsmedelskontrollen har en ny riskklassningsmodell av livsmedelsföretag och obligatorisk efterhandsdebitering av livsmedelskontrollavgifter inneburit förändrat arbetssätt.

7.6.2 Framåtblick

Illegal avfallshantering är ett växande problem, med stora konsekvenser för miljön, hälsan och samhället. Avfallsbrottslighet har i många fall kopplingar till organiserad brottslighet och är ett prioriterat tillsynsområde i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken.

Tillsyn och kontroll av animaliska biprodukter bör prioriteras kommande år. Inom livsmedelskontrollen fokuseras kontrollen på hantering och spårbarhet av före detta livsmedel, det vill säga livsmedel som inte blivit sålt, rester från servering, hantering av kött och produkter som återkallats på grund av att smitta eller förorening påvisats.

Sedan tillståndsplikt infördes för försäljning av tobaksvaror har mer resurser behövt avsättas för den årligt återkommande tillsynen på de företag som säljer tobaksvaror.

För att nå miljökvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag behöver nämnden prioritera tillsyn. I nuläget sker tillsynen i huvudsak med fokus på PFAS inom ramen för ett nationellt projekt.

7.7 Kultur- och fritidsnämnden

Belopp (mnkr)	
Budgeterade nettokostnader helår	-127,9
Budgetavvikelse jan-aug	-0,2
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Kultur- och fritidsnämnden redovisar per augusti ett resultat om -0,2 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen visar ingen avvikelse mot budget.

7.7.1 Verksamhetsuppföljning

På Idéverkstan Ljusterö genomförs projekt med syfte att utveckla öppen ungdomsverksamhet med ungas delaktighet i centrum. Idéverkstan har under året sökt och fått ett bidrag från Utvecklingsslussen för att utveckla verksamheten.

Samtliga musikskoleaktörer samverkar med öppna hus och den kommunala musikskolan samarbetar med Socialnämnden avseende musikaktivitet för målgruppen unga vuxna med funktionshinder enligt LSS.

Under året har en utredning av framtiden för Domaruddens friluftsanläggning är påbörjats tillsammans med Kommunstyrelsens förvaltning. Bland annat har olika typer av invånardialog genomförts.

Kultur- och fritidsnämndens budgetuppdrag avseende Bokbilens framtid är redovisat i nämnden.

Seniordagarna nyinvides och pågick under tre dagar i Åkersberga centrum och på Ljusterö Bygdegård.

7.7.2 Framåtblick

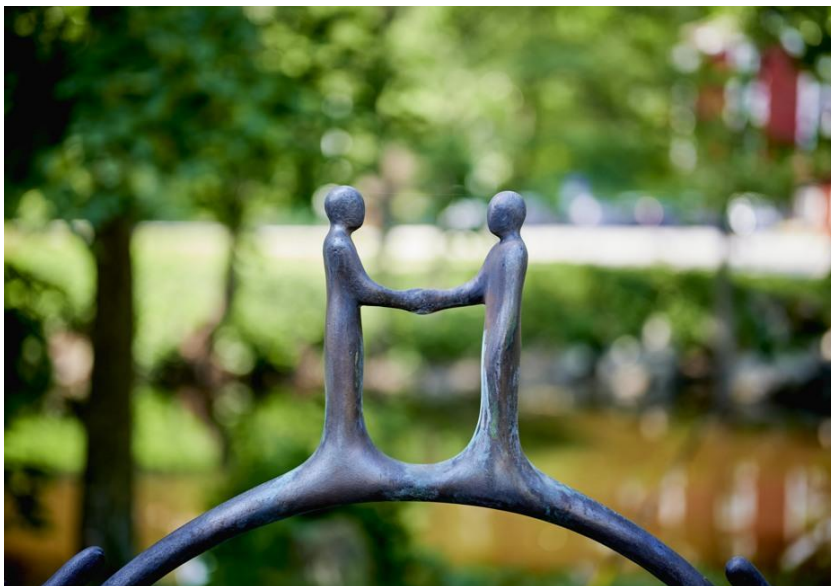
Både nya och befintliga anläggningar ska utvecklas för ökad tillgänglighet och flexibilitet.

Att stärka barn och ungas läsförmåga är ett uppdrag som står i fokus för biblioteksverksamheten. Regeringen har skärpt lagstiftningen kring bemannade skolbibliotek (2010:800) och Kulturrådets bidrag har ändrat fokus mot att de sökande ska arbeta läsfrämjande.

Nämnden ser ett behov av att stärka arbetet med breddat deltagande i kulturutbudet vad gäller främst barn och unga.

Kulturmiljöplanen behöver uppdateras och anpassas till Vision 2040 samt RUFS 2050.

Konstinköp till Skånstaparken, Säbybron, Stadsparken Åkers kanal och Fredsborg är inplanerade.

7.8 Utbildningsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-1 388,8
Budgetavvikelse jan-aug	-0,2
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-8,0

Utbildningsnämnden redovisar per augusti ett resultat om -0,2 mnkr jämfört med periodbudgeten. Avvikelsen består av ett överskott för hemkommunen om +15,7 mnkr och ett underskott om -15,9 mnkr för egen regi. Helårsprognosen visar en avvikelse om -8 mnkr mot budget, vilket består av ett överskott om +9 mnkr för hemkommunen och ett underskott om -17 mnkr för egen regi.

Överskottet på hemkommunen, både för perioden och för helåret beror på lägre volymer inom gymnasieskola, grundskola och förskola än budgeterat. Underskottet på egen regi beror främst på högre personalkostnader inom grundskola.

Åtgärder för en ekonomi i balans utgörs av fortsatt översyn av lokaler och bemanning i grundskolan, samt förändring av prissättning för modersmål/studiehundledning. Övrig verksamhet inom egen regi förväntas ha en ekonomi i balans för helåret.

7.8.1 Verksamhetsuppföljning

Kommunens tillväxt i volym vad gäller barn och elever har avstannat, eller är marginell, vilket påverkar volymerna. En fristående förskola har lagt ner sin verksamhet under perioden.

Under höstterminen 2024 öppnade två nya fristående skolenheter i Österåker.

Ungdomsmottagningen har ansökt om och erhållit medel från de läns gemensamma stimulansmedel som grundas i Överenskommelsen "insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2024". För 2024 erhöll mottagningen 445 tkr. Medlen har använts till att förstärka mottagningen med ytterligare en kuratorstjänst.

Ansvar för hemkommunens skyldighet gällande uppsökande verksamhet har överförts till Öppna förskolan. Det omfattar att ta kontakt med vårdnadshavare från det år då barnet fyller tre år för att upplysa om förskolans syfte, rätten till förskola samt att erbjuda förskola till barn som har bott i Sverige under en kort tid och som inte är inskriven i förskola.

Under våren 2024 implementerade måltidsenheten ett nytt kostdatasystem för kvalitetssäkring och effektivisering av hantering av matlådor för socialförvaltningens äldreomsorg. Produktionen utgör även en del av kommunens beredskap.

Under 2024 har ett samarbete mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen gällande skolsociala team inletts.

7.8.2 Framåtblick

I juni 2024 publicerade SCB en rapport om den framtida befolkningen i landet där en tydlig trend är minskad andel barn och unga medan andelen 70 år och äldre ökar. Kommunens egen befolkningsprognos för kommande budget och planperiod visar minskade volymer i ålder 0-5 år, medan ålder 6-15 år väntas öka något.

I kommunen sker nyetableringar av privata utförare inom grundskola. Under kommande år planerar Cedergrenska koncernen en utökning upp till 350 platser F-6 skola. Under höstterminen 2024 har skolenheten startat med en F-klass. Internationella Engelska Skolan (IES) har startat under höstterminen 2024 med årskurs F-7, och erbjuder F-9 med totalt 600 platser på sikt. Tellusgruppens grundskola Robinson Valsjön kommer även de att utöka sin kapacitet.

Riksdagen har beslutat om nya bestämmelser i skollagen som innebär ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Syftet är att stärka dessa yrkesgrupper, förbättra undervisningens kvalitet och öka yrkenas attraktionskraft, vilket ska öka likvärdigheten i utbildningen.

Riksdagen har även beslutat om ändringar i skollagen för att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden. Från höstterminen 2025 ska arbetsmarknadens behov beaktas vid planering av gymnasieskolans utbud genom kommunal samverkan. Vid samma tidpunkt införs även ämnesbetyg i gymnasieskolan (GY25), vilket ersätter nuvarande kursbetyg.

7.9 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-32,8
Budgetavvikelse jan-aug	1,2
Prognostiserad budgetavvikelse helår	0,0

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden redovisar per augusti ett resultat om +1,2 mnkr jämfört med periodbudgeten. Helårsprognosen avviker inte mot budget.

Intäkterna för perioden ligger lite under budgetramen, med en avvikelse om -0,2 mnkr på grund av lägre intäkter gällande vuxenutbildning under sommarmånaderna.

Övriga kostnader visar en avvikelse på -0,8 mnkr jämfört med budget, vilket förklaras främst av utbetalda avgifter som inte var budgeterade. Köp av huvudverksamhet visar en avvikelse om +1,6 mnkr, den beror på ett redovisningstekniskt periodiseringsfel och har tagits hänsyn till i helårsprognosen.

7.9.1 Verksamhetsuppföljning

Nämnden har under första halvåret givits möjlighet till fördjupad kunskap om kommunala aktivitetsansvaret och verksamheten inom Kunskapscenter Nordost (KCNO) genom att verksamhetsansvariga har besökt Näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens sammanträden.

Kommunen har förbättrat det sammanfattande omdömet om företagsklimatet i kommunen i Svenskt Näringslivs undersökning. Betyget är 3,8 på en 6-gradig skala, vilket är det bästa uppmätta resultatet någonsin för kommunen. Genomsnittet för Sveriges kommuner ligger på cirka 3,5.

Fyra stycken "Nyfiken på" och cirka två näringslivsfrukostar per månad har genomförts. I övrigt har nyhetsbrevet och kalendariet utvecklats.

Hittills under perioden har 19 av 28 personer med försörjningsstöd som anvisats till arbetsmarknadsenheten kommit i sysselsättning genom jobb, praktik eller studier.

En utredning angående framtida Domarudden har inletts och invånar-, näringslivs- och föreningsdialog har genomförts. Roslagsleden har förbättrats och ett destinationsarbete med platsutveckling och översyn av marknadsföring har påbörjats. I samarbete med Stockholm Archipelago har kommunen genomfört tre utbildningstillfällen för sampaketering inom besöksnäringen.

Ett nytt auktorisationsavtal för vuxenutbildning och ett samverkansavtal inom Vux Norrort i syfte att öka utbildningskvaliteten har beslutats och införs från och med 2025. Ersättningsnivåer inom SFI har setts över och beslutats och gäller från och med 2025. Översyn av ersättningsnivåer för vuxenutbildning gymnasienivå har inletts.

7.9.2 Framåtblick

Trots flera indikatorer som pekar på en fortsatt dämpning på arbetsmarknaden har utsikterna för svensk ekonomi ljusnat och tillväxten väntas ta fart under 2025. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer att fortsätta öka under 2024 för att därefter gradvis minska under 2025 i takt med att konjunkturen stärks. De främsta utmaningarna i Österåkers kommun är gapet mellan det lokala näringslivets kompetensbehov och kompetensen hos de individer som står till arbetsmarknadens förfogande. En växande andel långtidsarbetslösa, det vill säga personer som stått utanför arbetsmarknaden 24 månader eller längre. Utmaningen ligger bland annat i att hitta möjligheter till arbetsträning.

2025 kommer, som det ser ut idag, vara likt 2024, det vill säga ett lågt antal anvisade kvotflyktingar eller anvisade till Österåkers kommun från asylboenden. Under 2025 fortsätter Österåkers kommuns samarbete med Vallentuna kommun i ett pilotprojekt som syftar till att upprätthålla kvaliteten i integrationsfrämjande insatser gällande mottagande av nyanlända. I och med lågt antal nyanlända finns behov av samordning för effektivt resursutnyttjande.

Bedömningen är att den gemensamma antagningen via KCNO och auktorisationsförfarandet via Vux Norrort gagnar Österåkers invånare som får tillgång till ett brett utbud av vuxenutbildning. Den nya lagstiftningen kopplat till dimensionering aktualiserar frågan om tillgången till en högkvalitativ SYV-verksamhet. Utveckling av KCNO:s Lärcentrum pågår.

Under pandemin klarade sig näringslivet mycket bra i kommunen och antalet konkurser ökade inte. Den lågkonjunktur som råder i Sverige har dock ändrat förutsättningarna. Nämnden följer utvecklingen noga och har beredskap för att tillhandahålla stöd och ha nära dialog med det lokala näringslivet. Sett till befolkningsutvecklingen minskar andelen av kommunens invånare som driver eget företag, beroende på att nettoökningen av invånarantalet har varit större än ökningen av företagare i kommunen.

7.10 Överförmyndarnämnden

	Belopp (mnkr)
Budgeterade nettokostnader helår	-5,5
Budgetavvikelse jan-aug	-0,3
Prognostiserad budgetavvikelse helår	-0,5

Överförmyndarnämnden redovisar per augusti ett underskott om -0,3 mnkr i förhållande till periodbudgeten. Avvikelsen beror på ej matchad periodisering av arvoden till ställföreträdare, samt arvoden för nämnden som har inte matchats inom budgetramen.

Överförmyndarnämnden prognostiserar en avvikelse mot budget om -0,5 mnkr för 2024.

7.10.1 Verksamhetsuppföljning

Under året har nämndens samtliga ordinarie ledamöter genomfört SKR:s utbildning för nytillträdda ledamöter i Överförmyndarnämnden.

Nämndens ärendehanteringssystem har under årets satts i full drift med digitala kopplingar till andra myndigheter för samkörning och förenklad kontroll.

En ny handläggningsrutin har tagits fram som ytterligare skall säkerställa en strikt tillämpning av regelverket på förmyndarskapets område för att motverka godtycke och rättsosäkerhet i beslutsprocessen.

Samverkansmöten med personligt ombud, socialförvaltningen, samt tingsrätten har anordnats för förbättrad kommunikation och bättre samarbete inom organisationen, men även med externa parter.

7.10.2 Framåtblick

En modernisering av lagstiftningen som reglerar förmyndarskapsrätten finns på förslag. Utredningen SOU 2021:36 innebär bland annat att utredningsansvaret och beslutsfattandet flyttas från tingsrätterna till kommunens Överförmyndarnämnd. Förvaltningen bevakar utredningens gång.

Enligt SKR ökar antalet ärenden i Sverige där huvudmän med psykiska utmaningar, med omfattande välfärdsinsatser och andra tvångsåtgärder som kräver mer resurser än normalärendet. Det är en förändring som förvaltningen ännu inte märkt av i Österåker, men förvaltningen följer utvecklingen.

Det finns en klar tendens i ökat antal försök till bedrägeri, barnärenden med stora försäkringsutbetalningar, samt fler ärenden med våldsbenägna huvudmän, vilket kräver mer tid för varje ärende.

Behov att ytterligare utbildningsinsatser av ställföreträdare föreligger.

8 Armada fastighets AB (koncernen)

(mnkr)	Utfall jan-aug 2024	Prognos helår 2024
Intäkter	271,6	403,6
Kostnader	-190,6	-315,0
Verksamhetens resultat	81,0	88,6
Finansiella intäkter	2,2	4,4
Finansiella kostnader	-47,5	-77,1
Skattekostnader	-8,4	-10,3
Periodens resultat	27,3	5,6

För ytterligare info om resultat och prognos se avsnitt 1.6 i den Förenklade verksamhetsberättelsen

8.1 Verksamhetsuppföljning

Under perioden har fönsterbyte skett på både skolor och andra fastigheter. Det har installerats seriekopplade brandlarm på förskolorna Bikupan, Tallsättra förskola samt Smedby förskola. Under sommaren har källsortering införts på flera förskolor. Renovering av balkonger, dränering och hissombyggnader är några exempel på större renoveringar som skett under perioden.

På Solskiftesvägen 3 sker en större ombyggnation då verksamheten har ändrats vilket givit nya krav från brandmyndigheten.

En överenskommelse har träffats med nuvarande driftentreprenör om att avtalet upphör i förtid. Anledningen är upplevelsen om bristande kvalitet i deras entreprenadutförande. En upphandling av ny driftentreprenör pågår.

För Österåkers Stadsnät AB är Open Universe numera kommunikationsoperatör, då bolaget vann upphandlingen 2023.

Förnybar energi är både viktigt ur ett miljö- och hållbarhetsperspektiv. Solceller är inplanerade att under hösten monteras på multiarenan och installation av solceller pågår på fastigheten Berga 6:232 i samband med att taket renoveras.

En större uppgradering av fastighetssystemet har skett som numera är helt webbaserat. Detta ger större driftsäkerhet med snabbare och automatiserade uppdateringar samt underlättar även servicen till hyresgästerna.

En omdisponering har skett av cirka en tredjedel av låneportföljen till räntederivat (Swappar) i syfte att förlänga räntebindningstiden, erhålla större flexibilitet samt minska de finansiella kostnaderna.

Under året har investeringar gjorts med 15,7 mnkr, allt har inte fakturerats än och årets prognos är cirka 51 mnkr.

8.2 Framåtblick

Armada-koncernen avser fortsätta arbetet med minska låneportföljens storlek i syfte att få ned räntekostnaderna. Amortering bedöms med andra ord vara nödvändigt samtidigt som det är av vikt att tillräcklig likviditet återfinns för att kunna klara nödvändiga investeringar.

En översyn av fastighetsportföljen pågår, vilket avses behandlas av Armada-koncernens styrelse under hösten. Fastighetsavyttringar kan därefter i viss mån bli aktuella framöver beroende på marknadsläget och vilka affärsmöjligheter som uppkommer.

9 Roslagsvatten (koncernen)

(mnkr)	Utfall jan-aug 2024	Prognos helår 2024
Intäkter	447,2	643,6
Kostnader	-398,7	-600,6
Verksamhetens resultat	48,5	43,0
Finansiella intäkter	0,6	0,6
Finansiella kostnader	-48,2	-57,9
Skattekostnader	-0,2	-2,2
Periodens resultat	0,6	-16,6

För ytterligare info om resultat och prognos se avsnitt 1.6 i den Förenklade verksamhetsberättelsen

9.1 Verksamhetsuppföljning

Under första halvåret har fokus lagts på stora projekt samt att genomföra planerade investeringar på alla anläggningar.

Bygget av det nya reningsverket (ÖVAR) i Margretelund pågår. Markarbetena har fortsatt och första byggnaden, som är till för slamhanteringen är nu uppförd. Arbeten har också genomförts på ledningsnätet som förberedelser inför anslutning till det nya reningsverket.

Roslagsvattens stora utvecklingsprojekt med fokus på digitalisering och tillgångsförvaltning har gått in i en ny fas, Pilot Rydbo. Piloten är en miniatyr av Roslagsvatten som möjliggör testning och utvärdering av den nya tekniken och de nya arbetssätten i liten skala. Projektet har också mynnat ut i en ny organisation som implementeras under hösten.

Ansvar för insamling av förpackningar ligger på kommunen från och med 1 januari 2024, där Roslagsvatten har uppdraget att hantera insamlingen för Österåkers kommun, övertagandet har fungerat bra. Ett nytt krav på separat insamling av bioavfall (exempelvis matavfall) infördes 2024. Det är nu möjligt i alla våra anslutna kommuner.

Under perioden har bland annat nedan listade investeringar gjorts;

- Pumpstationen i Spånlöt i Österåker är renoverad och försedd med solceller och batterier för att säkra drift samt minska elförbrukningen och kostnaderna.
- Tre pumpstationer har bytts ut på Ljusterö.
- Utbyte pågår av lås och larm på alla anläggningar.

9.2 Framåtblick

Många stora projekt pågår fortsatt, både gällande verksamhetsutveckling och byggprojekt. Byggprojekten omfattar både nybyggnad och anslutning av nya områden samt renovering och uppdimensionering av befintliga anläggningar.

ÖVAR – under hösten kommer pyrolyisbyggnaden att färdigställas och skorstenen att resas. Fortsatt arbete med schakt och grundläggning av processbyggnaden sker också.

Fortsatt arbete kommer ske med Pilot Rydbo och anpassning av års- och hållbarhetsrapportering enligt nya lagkrav enligt CSRD.

Arbete pågår med att förbereda verksamheten för fastighetsnära insamling av förpackningar som ska vara i drift 2027. Vidare kommer krav på separat insamling av textilavfall och fiskeredskap.

10 Kommunalförbundet Norrvatten

(mnkr)	Utfall jan-aug 2024	Prognos helår 2024
Intäkter	210,2	321,4
Kostnader	-176,8	-286,1
Verksamhetens resultat	33,4	35,3
Finansiella intäkter	29,4	-
Finansiella kostnader	-57,9	-39,0
Skattekostnader	-	-
Periodens resultat	4,9	-3,7

För ytterligare info om resultat och prognos se avsnitt 1.6 i den Förenklade verksamhetsberättelsen

Österåkers andel var 2023 3,65%.

10.1 Verksamhetsuppföljning

Norrvatten behöver kunna producera mer vatten när befolkningen växer i norra Storstockholm. Det är också nödvändigt att införa ytterligare rening som skydd mot virus, bakterier och parasiter för att säkerställa god dricksvattenkvalitet även

framöver. Norrvatten planerar att bygga en kompletterande anläggning, intill dagens vattenverk och det pågår detaljprojektering av denna.

Den ursprungliga lösningen är inte möjlig att bygga då den blir för dyr, en ny processlösning har därefter tagits fram som ändå bedöms klara de höga krav som ställs på dricksvattenkvalitet. Den nya processlösningen är som helhet dock inte lika väl beprövad och testad som den ursprungliga lösningen som till stora delar byggde på den lösning som finns på befintligt vattenverk. Därför har Norrvatten under 2024 installerat en ny pilotanläggning där den nya processlösningen ska utvärderas.

Norrvatten har en hög investeringstakt i ledningsnät och anläggningar. Flera ledningsnätprojekt pågår i hela Norrvattens område.

Under 2024 har Norrvatten påbörjat pilotförsök för att avskilja PFAS från vattnet. Syftet är att testa om det går att rena vattnet från PFAS med hjälp av jonbytarmassor innan vattnet leds åter till Mälaren. Pilotförsöken med jonbytesmassor utförs i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet. Målet med pilotförsöket är att det vatten från slamavvattningen som släpps tillbaka till Mälaren inte ska innehålla högre halter av PFAS än Mälarens vatten.

10.2 Framåtblick

När det gäller den nya anläggningen återstår flera års arbete innan Norrvatten kan börja bygga. Den nya lösningen har en initial bedömd slutkostnad på 3,8 – 4,2 miljarder, men då saknas vissa åtgärder. Dessa åtgärder utreds under hösten 2024. På grund av detta omtag så kommer genomförandebeslutet för projektet att förskjutas till sommaren 2025.

Livsmedelsverkets nya föreskrifter för dricksvatten (LIVSFS 2022:12) innebär att ett nytt, betydligt lägre, gränsvärde för PFAS börjar gälla från 2026 och är ett riktvärde redan idag. Norrvattens dricksvatten innehåller idag PFAS-halter nära det nya riktvärdet. Drift av befintlig process har anpassats för att klara detta krav genom att avskilja så mycket PFAS som möjligt medelst flotation. PFAS avskiljs dock från dricksvatten till flotationsslam och Norrvatten arbetar för tillfället med att utvärdera olika tekniker för att hitta den mest lämpliga för att rena flotationsslammet från PFAS.